

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Кафедра стоматології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія

КУРС 3

Київ 2025

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Профілактика стоматологічних захворювань		
Викладач	Гончаренко Є.В.		
Контактний телефон викладача			
Е-mail викладача			
Формат дисципліни	Нормативна		
Обсяг дисципліни	75 годин / 2,5 кредитів ЄКТС		
Посилання на сайт дистанційного навчання			
Консультації			
2. Анотація до курсу			
Курс “Профілактика стоматологічних захворювань” спрямований на формування у студентів знань, умінь та навичок у сфері профілактики карієсу, захворювань пародонту та інших стоматологічних патологій. Студенти вивчатимуть методи індивідуальної та колективної профілактики, принципи санації порожнини рота, сучасні засоби профілактики та формування здорових гігієнічних навичок пацієнтів.			
3. Мета та цілі курсу			
Підготувати студентів до самостійного планування та проведення профілактичних заходів у стоматологічній практиці, включаючи індивідуальні та колективні методи профілактики, санацію порожнини рота та просвітницьку роботу з пацієнтами.			
4. Результати навчання (компетентності)			
Знати етіологію та патогенез карієсу, захворювань пародонту та інших стоматологічних патологій.			
Вміти оцінювати стан порожнини рота та визначати фактори ризику розвитку стоматологічних захворювань.			
Володіти методами індивідуальної та колективної профілактики стоматологічних захворювань.			
Планувати та проводити санацію порожнини рота.			
Розробляти профілактичні програми для дітей, підлітків та дорослих.			
Проводити освітню роботу з пацієнтами щодо гігієни порожнини рота та здорового способу життя.			
5. Організація навчання курсу			
<i>Обсяг курсу</i>			
Вид заняття	Загальна кількість годин 75		
Лекції	20		
Практичні (семінарські) заняття	35		
Самостійна робота	20		
<i>Ознаки курсу</i>			
Семестр 6	Спеціальність 221 Стоматологія	Курс (рік навчання) 3-й	Нормативна дисципліна
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ			
№	Тема лекції	Кільк. годин	
1	Вступ до профілактики стоматологічних захворювань. Значення профілактики в сучасній стоматології.	2	
2	Етіологія та патогенез карієсу та захворювань пародонту.	2	

3	Фактори ризику розвитку стоматологічних захворювань: генетичні, екологічні, харчові, поведінкові.	2
4	Методи оцінки стану порожнини рота та ризику стоматологічних захворювань.	2
5	Профілактика карієсу у дітей та дорослих: механічна, хімічна, фторидна.	2
6	Герметизація фісур та застосування сучасних матеріалів для профілактики карієсу.	2
7	Профілактика захворювань пародонту: гігієнічні засоби, професійна гігієна, відновлення тканин.	2
8	Санація порожнини рота: алгоритм, показання, методи.	2
9	Профілактика стоматологічних захворювань у групах ризику (діти, підлітки, вагітні, пацієнти з хронічними хворобами).	2
10	Новітні технології та засоби профілактики стоматологічних захворювань.	2
	РАЗОМ:	20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	ТЕМА	Кільк. годин
1	Огляд стану порожнини рота пацієнтів. Визначення факторів ризику карієсу та пародонтиту.	4
2	Визначення індексів гігієни порожнини рота (ОНІ, АРІ, СРІТН).	3
3	Навчання правильній гігієні порожнини рота. Вибір зубної щітки та пасти.	3
4	Навчання використання додаткових засобів гігієни (зубна нитка, іригатор, ополіскувачі).	3
5	Професійна гігієна порожнини рота: зняття нальоту та зубного каменю.	3
6	Герметизація фісур: методика та техніка виконання.	3
7	Фторидна профілактика: вибір препаратів та методи застосування.	3
8	Профілактика стоматологічних захворювань у дітей різного віку.	3
9	Профілактика захворювань пародонту: професійне чищення та навчання пацієнтів.	3
10	Санація порожнини рота: практичне відпрацювання алгоритмів.	3
11	Підсумкове практичне заняття: комплексна профілактика на моделюваних та клінічних випадках.	4
	Всього	35

ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

I. Загальні питання профілактики

1. Поняття профілактики в медицині та стоматології. Види профілактики (первинна, вторинна, третинна).
2. Значення профілактики у збереженні стоматологічного здоров'я населення.
3. Основні принципи профілактики стоматологічних захворювань.
4. Фактори, що впливають на розвиток стоматологічних хвороб (місцеві та загальні).
5. Сучасні концепції профілактичної стоматології.

II. Профілактика карієсу

1. Етіологія та патогенез карієсу зубів.
2. Роль зубного нальоту та мікрофлори у розвитку карієсу.
3. Мінералізація та демінералізація емалі — механізми та клінічне значення.
4. Методи профілактики карієсу: гігієнічні, хімічні, мікробіологічні, харчові.
5. Значення фтору у профілактиці карієсу.
6. Форми застосування фторидів: системна, місцева, комбінована.
7. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу. Показання, техніка, матеріали.
8. Профілактика карієсу у дітей різного віку: особливості та методи.
9. Харчування як фактор профілактики карієсу (антимікробна дієта, обмеження цукрів).
10. Вплив водного та мінерального складу питної води на розвиток карієсу.

III. Профілактика захворювань пародонту

1. Етіологічні фактори виникнення гінгівіту та пародонтиту.
2. Механічні методи профілактики пародонтальних захворювань.
3. Засоби для індивідуальної гігієни порожнини рота (зубні паста, ополіскувачі, нитки, іригатори).
4. Методи професійної гігієни: видалення м'якого та твердого зубного нальоту, полірування, Air Flow.
5. Роль професійного чищення зубів у профілактиці пародонтопатій.
6. Засоби для профілактики запалення ясен (антисептики, фітотерапія, пробіотики).
7. Масаж ясен і фізіотерапевтичні методи профілактики пародонтиту.

IV. Санація порожнини рота

1. Поняття санації порожнини рота. Її мета та етапи.
2. Організація санаційних заходів у дитячих, шкільних, виробничих колективах.
3. Принципи комплексного планування санації порожнини рота.
4. Взаємозв'язок профілактики, терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматології при санації.

V. Освітня робота та мотивація пацієнтів

1. Принципи формування мотивації пацієнта до дотримання гігієни порожнини рота.
2. Методи навчання гігієнічним навичкам: індивідуальні та групові.
3. Роль стоматолога у формуванні здорового способу життя.
4. Психологічні аспекти роботи з пацієнтами різного віку.

VI. Профілактика в окремих групах населення

1. Особливості профілактики стоматологічних захворювань у дітей.
2. Профілактика у підлітків: вплив гормональних змін.
3. Профілактика у вагітних жінок: особливості догляду за порожниною рота.
4. Профілактика у осіб з системними захворюваннями (цукровий діабет, анемія, серцево-судинні хвороби).
5. Профілактика стоматологічних захворювань у осіб похилого віку.

VII. Сучасні напрями профілактики

1. Використання нанотехнологій та біоактивних матеріалів у профілактичній стоматології.
2. Новітні засоби для профілактики карієсу та пародонтиту (гідроксиапатит, кальційвмісні сполуки, пробіотики).
3. Цифрові технології в профілактиці та моніторингу стоматологічного здоров'я.
4. Інтеграція профілактики у міждисциплінарну стоматологічну практику.
5. Світові програми профілактики стоматологічних захворювань (WHO, FDI, CDC).

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

- а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності;
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) розв'язання типових розрахункових задач;
- д) контроль практичних навичок;

е) **розв'язання типових задач з термодинаміки, кінетики реакцій і теорії розчинів.**

Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді диф.залику усно.

Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є диф.залик:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки). Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за **Таблицею 2**.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються Іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78

4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недост атньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку можна брати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту)залику:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумково го контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимально ї суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).

Умови допуску до підсумкового контролю

Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести), результатів складання 2-х змістових модулів.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Борисенко А.В., Хоменко Л.О., Остапко О.І. Профілактика стоматологічних захворювань. — К.: Медицина, 2021. — 360 с.
2. Хоменко Л.О., Остапко О.І., Чайковська І.Є. Стоматологічна пропедевтика та профілактика. — К.: ВСВ «Медицина», 2018. — 400 с.
3. Леонтьєв В.К., Максимовський Ю.М. Профілактика стоматологічних захворювань. — М.: МЕДпресс-информ, 2019. — 320 с.
4. Шевченко А.В., Міхєєв А.В. Стоматологічна гігієна і профілактика. — Полтава: УМСА, 2020. — 210 с.
5. Кисельова О.О., Пономарьова Г.П. Гігієна порожнини рота. Профілактика карієсу та захворювань пародонту. — Харків: ХНМУ, 2022. — 180 с.

6. WHO (World Health Organization). Oral health: action plan for promotion and integrated disease prevention. — Geneva: WHO Press, 2020.

Додаткова література

1. Fejerskov O., Kidd E.A.M. Dental Caries: The Disease and Its Clinical Management. — 3rd ed. — Oxford: Wiley-Blackwell, 2015. — 480 p.
2. Pine C., Harris R. Community Oral Health. — 3rd ed. — London: Quintessence Publishing, 2020. — 430 p.
3. Murray J.J., Nunn J.H., Steele J.G. The Prevention of Oral Disease. — 5th ed. — Oxford University Press, 2015. — 300 p.
4. Lang N.P., Bartold P.M. Periodontology and Preventive Dentistry. — Berlin: Quintessence, 2019. — 450 p.
5. Marcenes W., et al. Global burden of oral conditions 1990–2017: a systematic analysis. — Journal of Dental Research, 2019; 98(7): 654–662.
6. FDI World Dental Federation. FDI Oral Health Atlas. — 4th Edition, Geneva, 2021.

Електронні ресурси

1. World Health Organization — Oral Health Programme
2. FDI World Dental Federation — Oral Health Resources
3. Centers for Disease Control and Prevention — Oral Health Division
4. Національна медична бібліотека України — електронні ресурси Навчально-методичні посібники (українські автори)
1. Хоменко Л.О., Кузь М.І., Остапко О.І. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей і підлітків: навчальний посібник. — К.: Медицина, 2017. — 250 с.
2. Луговська О.М., Бабійчук Г.О. Гігієна порожнини рота та профілактика стоматологічних захворювань: методичні рекомендації. — Львів: ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2020. — 90 с.
3. Кисельова О.О. Фторидна профілактика: сучасні підходи у стоматології. — Харків: ХНМУ, 2019. — 75 с.